

[Aksel Larsen.]

løshed. Det, der tiltrænges, er en politik, der forøger landets produktions- og indtjeningssevne i stedet for at invalidere den. Det, regeringen har gjort, og det, den nu gør, anskueliggør i en sjælden grad det bedrag — jeg beklager, jeg ikke kan finde et mildere udtryk — hvormed de tre regeringspartier i sin tid forskaffede sig et vælgerflertal. Den kursændring, der er nødvendig, kan og vil den nuværende regering ikke foretage. Det mest effektive, regeringen kan gøre, formodentlig det eneste effektive, ville være at erkende sin fallit og gå.

Ømann: Hvad lovforslaget om vejledende priser angår, fremsættes det i en situation, hvor regeringens repræsentanter i tide og utide udtaler deres frygt for et efterspørgselspres, en overophedning. Denne frygt er udtryk for en noget mærkværdig national-økonomisk lære, al den stund vi stadig væk har en betydelig arbejdsløshed, stadig væk har kapacitet, som ikke er udnyttet i produktionslivet. Alligevel frygter man overefterspørgsel. Regeringen mener, at efterspørgslen kan blive for stor i forhold til den varemængde, efterspørgslen rettes imod. Men dette er da så åbenbart noget vrøvl, for alle bekendt er der varer nok, og det er vel også klart for de fleste, at den prisstigning og inflation, man frygter, har et ganske andet hovedarnested, nemlig udbudssiden.

Hvad omkostningerne angår, har lønstigningerne i de senere åringer været meget moderate — så moderate, at man har kunnet frygte, at de ikke i tilstrækkelig grad har kunnet inspirere til nødvendige rationaliseringer. Det er ikke på dette område, der er noget galt. Derimod er det klart, at de afgiftsstigninger, der stadig finder sted, øjeblikkelig indregnes i priserne, og de i dag foreslåede afgiftsforhøjelser rammer vigtige omkostningsfelter. Diskontoforhøjelsen forleden udgør i sig selv en vældig omkostningsfordyrelse, men det vigtigste generelle træk i prisdannelsen er vel, at enhver forøget efterspørgsel, længe før man kan tale om noget efterspørgselspres, i stedet for at føre til prissænkning pr. produceret enhed i kraft af større omsætning fører til større procentvis avance pr. enhed; så stiv er prisdannelsen her i landet, og alle ved, at det er hovedbilledet.

Det er netop i denne situation, regeringen vælger at ophæve loven om pris- og avancestop fra den 1. juli 1969. Men handelsministeren har altså følt, at dette var for groft, at reaktionerne ville blive for ubehagelige, hvis ikke man lagde et eller andet røgslør, og derfor fremkommer nu et forslag til lov om ændring af loven om anmeldelse af vejledende priser. Med udsigt til ingenting kan vi da på forhånd erklære, at vi stiller os positivt, og lad mig udtrykke tilfredshed med, at handelsministeren nu i gerning har tiltrådt SFs synspunkt om, at det ikke var noget argument for at afskaffe lov om vejledende priser, at den havde udlevet sin tid. Den foreslås nu forlænget 1 år. Men min begejstring for handelsministeren er egentlig større end som så, og i en situation, hvor der er så lidt at rose den samlede regering for, bør man ikke overse den enkelte svale.

Det er utvivlsomt, at prisstivheden her i landet hænger sammen med hævdevundne, sædvanemæssige kalkulationsprincipper, som erhvervene højst ugerne fraviger; vi har tidligere fra vor side hævdet noget tilsvarende. Dette forhold har handelsministeren været opmærksom på, ligesom han har tiltrådt de af SF tidligere fremførte tanker om, at der findes brancher, som virker under højst ufuldstændig konkurrence og måske netop af denne grund producerer mindre moderne og rationelt, end de ellers skulle gøre, og at der over for disse brancher er særlig grund til at være på vagt.

Forslaget giver adgang til prisstop i 40 dage til forhandlinger om vejledende kalkulationsmetoder og, hvis dette ikke lykkes, fastsættelse af bindende kalkulationsregler. Handelsministeren har også tiltrådt det vigtige princip, at monopoltilsynet skal kunne operere og gribe ind over hele feltet, ikke bare inden for den gamle monopollovs område, ikke bare inden for rammerne af lov om indseende med priser, men overalt og efter behov. Dette er virkelig udtryk for et helhedssyn, en moderne indstilling til de økonomiske realiteter, som jeg synes står i modsætning til den øvrige regerings økonomiske teorier.

Handelsministerens betoning af vigtigheden af lave omkostninger står jo i skærende modsætning til regeringens valg af afgiftsobjekter her i dag, hovedsagelig på trafik- og transportområdet, hvor omkost-